Y. Ergandoğan
Gelinoğlu değişiklikleri
TÜSTAV

BAĞIMSIZ TÜRKİYE

Siyasi Gazete / Sayı : 58 / 2.10.1978 / 350 Krş.

AMERİKAN ÜSLERİNE HAYIR !

Ulusal Demokratik Güçlerin Amerikan Üslerinin Yeniden Çalıştırılmasına Karşı Yığınsal Direnişi Egemen Güçleri Geriletecektir

ABD emperyalizmi Orta-Doğu'da birkaç yoldan ilerlemeler kaydetmektedir. Camp David anlaşması, emperyalizm, siyonizm ve Arap gericiliğinin Orta-Doğu halklarının ulusal demokratik hareketine karşı ittifakını temsil eder. Burada emperyalizmin kuklası durumuna düşmüş olan bir Sedat'ın, siyonist saldırganlığın simgesi olmuş bir Begin ile Carter'in mutlu bakışları altında kucaklaşması, Washington'un bir zaferidir.

Türkiye'ye uygulanmakta olan ambargonun kalkması da bazı hükümet sözcülerinin bizi inandırmak istediği gibi, Amerika'nın sonunda imana gelmesi de değildir elbet. Ambargonun kalkması öyle koşullara bağlanmıştır ki, artık Amerika'nın Türk politikasına müdahalesinin üstü örtülü bir yanı kalmıyor. Bu müdahale resmiyet kazanıyor. Türk hükümetinin böyle koşullara bağlı olarak Amerikan silahı almaya razı olması da Washington için bir başarı bir ilerleme dir.

Ambargo konusunda Washington artık diplomatik incelikleri, görünüşü kurtarmayı bir yana bırakmış dobra dobra konuşuyor. «Kıbrıs'tan askerini çekeceksin, Amerikan üslerini açacaksın, yoksa silah da yok para da» diyor. ABD emperyalistleri özellikle üslerin yeniden çalıştırılmasında sabırsızdırlar. NATO'nun Güney Avrupa kuvvetleri sorumlusu Amerikan generali Shear, «Ambargo kalkar kalkmaz üslerin açılması zorunludur» diye emir veriyor.

(Devamı sayfa 3'de)

BAŞBAKAN NEDEN SUSUYOR?

Katledilen ve Tutuklanan Kürt Yurtseverleri İçin Açıklama Yapılmalıdır

Bağımsız Türkiye, 51. sayısında Hakkari'deki iki Irak'lı kürt silahlı kuvvetleri arasındaki çatışma nedeniyle bu bölgedeki CIA'nın SAVAK ve MİT yardımıyla giriştiği oyunlara değinmiş, bu sayı hakkında toplatma kararı alınarak TCK'nın 142. maddesinden dava açılmıştı. Silahlı çatışma olayının perde arkası günden güne ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu konuda Kürdistan Yurtsever Birliği (KYP)'nin Başbakan Ecevit'e 20 Ağustos'ta yolladığı mektubu, vahşet boyutlarına ulaşan trajik olayı yeteri kadar açıklamaktadır.

«Ekselans,

Haziran 1978 ortalarında, Türkiye topraklarında Hakkari bölgesinde çok esrarengiz ve garip olaylar oldu.

Bir yıldan uzun bir süredir gerici başkanları Molla Mustafa Barzani'ye bağlı olan ve «Kürdistan Demokratik Partisi Geçici Liderliği - KDP» adıyla bilinen, «SAVAK» ve «CIA» kuklası bir grup Kürt Şemdinli, Hakkari ve Cizre'de ve özellikle de bir radyo istasyonuna sahip oldukları «Doli», «Bekar» ve «Hardeş» köylerinde askeri bir güç olarak varlıklarını sürdürmektedirler. Bu durum bölgedeki Türk yetkililerinin özellikle Türk İstihbarat Servisi «MİT»'in rızası ve bilgisi altında bulunmaktadır.

1978 Haziran ortalarında Irak Kürdistan'ındaki, Kürdistan Yurtsever Birliği tarafından yönlendirilen demokratik devrimin Irak'taki diktatörlüğe ve askeri otoriteye karşı mücadele eden bir grup partizanı Irak - Türkiye sınırı boyunca, Irak Kürdistanı'nın diğer bölgelerine geçmek amacıyla hareket halinde bulunuyordu. Bu grup yolunu kaybettiği için istemeden Türkiye topraklarına girdi ve Geçici KDP liderliğinin silahlı çetelerinin saldırısına uğradı. Bazı kanıtlar Türk komandolarının partizan güçlerimiza saldıran KDP güçlerine yardım ettiğini göstermektedir (Hürriyet gazetesinin 18.6.1978 tarihli nüshasının birinci sayfasındaki fotoğrafa bakınız). Türk helikopterleri de çatışmaya KDP çetelerinin safında katılmıştır (Türkiye İçişleri Bakanı İrfan Özaydınlı'nın 20 Haziran 1978'de parlamentoda yaptığı konuşmaya bakınız).

Çatışma ve hava bombardımanı sonucunda iki taraftan 100'den fazla kişi ölmüştür. Yoldaşlarımızın kalan kısmı (400 kişi) cephaneleri bitince civar aşiretlere sığınmışlardır. Ama bu partizanlar, daha sonra Türk topraklarında, askeri güçlerin gözleri önünde, KDP güçlerine teslim edilmişlerdir. Yoldaşlarımızın aşiretler tarafından KDP çetelerine «MİT»in kışkırtmasıyla teslim edildiğini belirten raporlar vardır.

Bu 400 Kürdistan Yurtsever Birliği (KYB) üyesi 400 Irak vatandaşı şimdi, Türk hükümetine ve yetkililerine rağmen, Türkiye topraklarında yabancı güçler tarafından hapsedilmiş bulunmaktadır.

Ekselans,

Bu dörtyüz kişinin hayatı, onları ellerinde bulunduran kuklalar grubunun insan hayatına ve değerlerine hiçbir saygıları bulunmadığı için ciddi bir tehdit altındadır.

Hükümetiniz bir bakıma bu KYB yurtseverlerinin ve Irak vatandaşlarının başına geleceklerden sorumludur. Çünkü onlar Türkiye topraklarında ve hükümetiniz dışında güçlerin otoritesiyle muhafaza edilmektedirler. Onlar sizin kazai yetki alanınızda bulunduğuna göre insani bir görevi yerine getirmeniz, derhal müdahale ederek ve yetkinizi kullanarak bu 400 kişinin hayatını kurtarmanız, serbest bırakılmalarını sağlamanız için size başvuruyoruz.

En derin saygılarımız ve takdir hislerimizi kabul ediniz.»

Kürtlerin Sosyalist Hareketi, Kürdistan Yurtsever Birliği ve Kürdistan Demokrat Parti Merkez Komitesi Üyesi Kemal Fuad adıyla Yürüyüş Dergisi'nin son sayısında yayınlanan mektuptaki gerçekler esas itibariyle aynı. Bu mektuba göre Hakkari çevresinden geçiş izni verildiği halde, 600 kişiyi aşan Telabani kuvvetlerinin birkaç noktada pusuya düşürülmüş ve esir alınanlardan 500 kadar kişi kurşuna dizilmiş, 101 yurtseverde mahkeme önüne çıkarılmayıp Türkiye'deki Kürt aşiretlerine dağıtılmış ve böylece kanundışı bir tutuklamaya tabi tutulmuştur.

Kemal Fuad'ın iddiasına göre, bu ana kadar Türkiye'ye zırnık petrol vermeyen Irak yöneticileri, bu olayın hemen arkasından Ankara'ya koşarak petrol vereceklerini müjdelemişlerdir. Kemal Fuat «161 kardeşimizi beraberce kurtarma kampanyasını gerçekleştirelim», «CIA'nın halklar arası düşmanlığını sergiliyelim» diyerek tüm yurtseverleri yardıma çağırıyor. Başbakan Türkiye'nin de bulaştırıldığı bu trajik olayın failleri hakkında bir açıklama yaparak ve Iraklı Kürt yurtseverler üzerinde uygulandığı iddia edilen kanunsuz tutuklamayı ortadan kaldıracak mıdır? Yoksa MİT ve Kontr-Gerilla için benimsediği suskunluk tutumunu benimsiyecek midir?

BAĞIMSIZ... TÜRKİYE

SİYASİ GAZETE
Sahibi :
M. Lütfi KIYICI
Yazı İşleri Müdürü :
Mehmet ÖZGEN
Yönetim Yeri :
Ticarethane Sokak, No: 12/7-A
Cağaloğlu - İSTANBUL
Dizgi - Baskı :
Osmanlı Matbaası
Himaye-i Etfal Sokak, No: 6/5
Cağaloğlu - İSTANBUL
Abone Şartları :
Yurt İçi: Yıllık 120 Lira, 6 Aylık 60 Lira
Yurt Dışı: İki Katıdır
Baskı Tarihi :
30.9.1978

BAŞYAZI

Amerikan Üslerine Hayır!

ULUSAL DEMOKRATİK GÜÇLERİN AMERİKAN ÜSLERİNİN YENİDEN ÇALIŞTIRILMASINA KARŞI YIĞINSAL DİRENİŞİ EGEMEN GÜÇLERİ GERİLETECEKTİR

(Baştarafı sayfa 1'de)

Oysa Anayasa çiğnenmeden şu anda bu üsler açılamaz. Türkiye'de Amerikan üslerinin açılması için devletlerarası temel anlaşma «Savunma İşbirliği Anlaşması»dır. Bu anlaşmayı her iki hükümet imzalamış bulunuyor. Ama yürürlüğe girebilmesi için her iki devletin yasama organlarından geçmesi gerek. Bu, bir anayasal zorunluluk. Oysa Ecevit son demecinde «Tesislerin (Evet tesislerin) nasıl değerlendirileceğine ilişkin geçici düzenleme»den söz ediyor. Bunu da Milli Güvenlik Kurulu'nun tavsiyesiyle hükümetin kararlaştırması söz konusudur. Yani Meclis'te, dolayısıyla kamuoyu önünde tartışılmadan ve Meclisin onayı alınmadan, kapalı kapılar arkasında alınacak kararlarla Anadolu toprağı ABD emperyalistlerine peşkeş çekilecektir.

Bu üslerin özellikle, Türkiye halkı dahil, Orta Doğu halklarına karşı kurulduğu, bugüne dek genellikle bu halklara karşı kullanıldığı, ve bu üsler yüzünden Türkiye'nin, kendi iradesi dışında çıkacak olan bir nükleer savaşta vurulacak ilk hedeflerden olacağını artık herkes biliyor. Yasalar çiğneyerek «geçici düzenleme» olup bittisiyle yeniden çalıştırılmak istenen işte bu Amerikan askeri saldırı üsleridir.

Ecevit hükümeti, kamu oyunu yatıştırmak için bu konuda bir direniş görüntüsü sahnelemek istese bile, bunu yapacak güçte değildir. Ekonomisini emperyalizmin uluslararası mali kurumlarının sadakalarına bağlayan, halka sırtını dönmüş bir iktidar böyle bir direniş gösteremez. Onun için acı ilacı biraz şekere bulayıp halkımıza yutturmaya niyetleniyorlar. Başbakanın son demeci hükümetin tutumunun bu olduğunu açık seçik gösteriyor. Ecevit, tıpkı Demirel gibi, «üs» sözcüğünü ağzına almamaya dikkat ediyor, «ortak tesisler»den söz ediyor, bunların «geçici bir düzenleme» ile önümüzdeki günlerde hükümetçe kararlaştırılacağını belirtiyor ve şöyle diyor:

«Gerek geçici düzenlemenin, gerekse varılacak anlaşmanın NATO'ya katacağı gücün, bölgemize ve dünyaya huzur getirmesini, uluslararası ilişkilerde yumuşamaya ve güven ortamına katkıda bulunmasını ve barışı sağlamlaştırmasını hükümetimiz önemle gözetecektir.»

Açılacak olan bu Amerikan üslerinin Sovyetler Birliği'ne karşı casusluk görevini yerine getireceği resmen açıklanmaktadır. Pek sık sözü edilmeyen şey, bu üslere zamanında Türk hükümetinin bilgisi dışında nükleer başlıklı füzeler yerleştirildiğidir, üslerin kuzeyden gelecek bir tehlike olasılığına karşı değil, güneyde İsrail'in Araplara karşı askeri saldırılarını desteklemek için fiilen kullanılmış olmalarıdır. Türkiye toprağında bu Amerikan üslerinin yeniden işler duruma getirilmesinin bölgemize ve dünyaya huzur getirmiyeceğini, uluslararası ilişkilerde yumuşamaya, ve güven ortamına katkıda bulunmayacağını, tam tersine bölgemizde gerginliği arttıracağını ve barışı baltalıyacağını ve üstelik bu üslerin yeniden açılmasının Sovyetler ile iyi komşuluk ilişkilerine ters düştüğünü, bu ülke ile imzalanan Siyasal Belge hükümlerini ihlal ettiğini herkes gibi başbakan da bilir. Evet burada sözkonusu olan acı ilacın şekere bulanarak bize yutturulmaya kalkışılmasıdır.

Türkiye'nin ulusal demokratik güçleri, uyanık davranmak ve Amerikan emperyalizminin bu saldırı üslerinin Türkiye toprağında yeniden işler duruma getirilmesi karşısında gereken demokratik direnişi göstermekle yükümlüdürler. «Amerikan Üslerine Hayır!» sloganı altında ve işbirlikçilerine karşı halkımızı seferber edelim. Bu ülkenin sahipsiz olmadığını dosta düşmana gösterelim!

Ancak halkımızın yığınsal direnişi egemen güçleri geriletebilir.

BAĞIMSIZ TÜRKİYE

DOĞUDAKİ SENARYO

TATBİKAT MI SOYKIRIM HAZIRLIĞI MI?

İki hafta kadar önce basında geniş ölçüde yer alan «Kanatlı Jandarma-78» tatbikatı, en kör gözleri bile açacak nitelikte bir olaydır. Hakkâri'nin yüksekova yöresinde yapılan bu jandarma tatbikatında, hazırlanan «senaryoya» göre, mavi kuvvetleri yani düşmanı bir kürt aşireti temsil etmiştir. Yerel giysileriyle erkeği-kadını çocuğu-ihtiyarı ile mavi kuvvetler, kırmızı kuvvetler tarafından «üçyüz saniye gibi rekor bir sürede» tümüyle imha edilmişlerdir (!) Özellikle renkli basın bu imha operasyonunun boy boy fotoğraflarını basmış, muhabirler bu soykırımı denemesini utanmadan ballandıra ballandıra anlatmıştır.

Olay nereden bakılırsa bakılsın tam bir rezalettir. Açıkça tatbikatta bir kürt topluluğu temsili düşman olarak seçilmiş ve şimdiye kadar ki burjuva iktidarların bölücü, ırkçı hakim ideolojisi yalın bir biçimde ortaya serilmiştir. Ayrıca bu tatbikatta, uluslararası harp kuralları da tümüyle çiğnenmiştir. Çünkü kadını ihtiyarı, çoluğu çocuğu ile bir aşireti tümüyle imha, bir askeri çatışma denemesi değil açıkça bir soykırım (genosid) denemesidir.

Doğu halkına karşı soykırım tatbikatı ile verilmek istenen gözdağı konusunda yapılan resmi açıklama kimseyi kandırmadı. İçişleri Bakanı, Kanatlı Jandarma-78 tatbikatını, yurdumuza girebilecek yabancı gerillaların yerel giysiler kullanarak gizlenmelerine karşı yapıldığını kamuoyunu boşuna inandırmaya çabalamış, kolluk kuvvetlerince kırılan potu güya tamir etmek istemiştir. Düşman kuvvetlerin çocuk ve ihtiyar biçiminde sızmasını senaryonun teknik hatası (!) sayanlar çıkabilir, ama Kürtçe konuşan ve aşiret halinde yaşıyan «gerilla» vatandaşlarımıza hiç bir yetkili takacak kulp bulamaz.

Açıktır ki bu jandarma tatbikatı ile emekçi halkımıza doğuda verilmek istenen gözdağı, özellikle Güneydoğu Andoluda büyük tepki yaratmıştır. Öyle ki her partiden doğulu parlamenterler halktan gelen büyük baskı ile karşılaşmıştır. Bağımsız Milletvekili Nurettin Yılmaz «Hakkâri gibi yapısı ve stratejik yeri önemli bir doğu ilimizde yapılan ve bir gözdağı vermeyi amaçladığı açık olan bu talihsiz tatbikatın bir daha Doğuda tekrar edilmemesini dilemiş ve hükümetten acele açıklama istemiştir. Bunun ardından, Özaydınlı «talihsiz» tatbikatın «talihsiz» açıklamasını yapmıştır.

Devrimci Yol Dergisi, bu tatbikatı, Orta Amerikanın NATO'su olan CONDECA (Orta Amerika Savunma Konseyi) bünyesinde yapılan, kırsal kesimde gerilla örgütlerinin etkin olduğu bölge halkına karşı uygulanan «KARTAL» adlı askeri terör operasyonlarına benzetmektedir. Bu doğru bir benzetmedir. ABD emperyalizminin ikili ilişkiler yoluyla olsun, NATO aracılığıyla olsun bize ihraç ettiği harp doktrinlerinin hangi noktalara vardığını, bu son tatbikat çok iyi anlatmaktadır. NATO, hem ırkçı-şoven katliamların, hem de KONTR-GERİLLA tipi faşist örgütlerin anasıdır. Sosyalistler dışında tüm yurtseverler kolluk kuvvetlerine yüklenen bu Amerikan vari görev konusunda iyice düşünmelidirler. Bu son olayla, Doğudaki emekçi halkımızın yaşatıldığı sistemli baskı politikasını, diğer bölgelerdeki emekçi kardeşleri de daha somut bir biçimde görmüştür.

Kürt sorununu, Ortadoğudaki hegemanya politikasının etkin bir aracı olarak kullanmağa çalışan Washington'un CIA aracılığı ile ve onun yerli uzantılarıyla Doğu Anadolu'da uygulamaya çalıştığı senaryoların boyutları daha iyi ortaya çıkmaktadır. Biz her zaman söyledik: Doğuda 60 yıldan beri yapıldığı gibi Kürt ulusal topluluğunun varlığını inkar etmek, zorla asimilasyonda direnmek, emperyalizmin casusluk örgütlerinin ve bunların bölgedeki kuklalarının oyunlarına çanak tutmaktır. Son olaylar ve açıklamalar emperyalizmin senaryolarına doğrudan ya da dolaylı olarak hizmet etmekten başka bir hedefe varamaz. İşbirlikçi egemen sınıfların bunalımı derinleştikçe, Doğudaki olaylar üzerine sürdüğü bölücülük edebiyatı da yoğunlaşır. Bu yaygara ile hem Doğudaki baskıları yoğunlaştırmak hem de, bağımsızlık ve demokrasi hareketimizi geniş kitlelerden soyutlama amacı güdülmektedir. Bu konuda CIA patentli yeni senaryolara karşı tüm yurtsever güçler uyanık bulunmalıdır.

ÇELİŞEN İKİ ŞEY

SOSYALİZM DÜŞMANLIĞI NAZIM HAYRANLIĞI

Gazeteci Zekeriya Sertel'in «Nazım Hikmet'in Son Yılları«» başlıklı yazı dizisi «Milliyet»te yayınlanıyor. Sertel'in yazısı milli şairimizin dizeleriyle süslenmiş olmakla birlikte edebi olmaktan çok politik bir yazıdır. Güdülen amaç sosyalist ülkeleri tüm yönleriyle kötülemek, ve kapitalizmi, hiç değilse burjuva reformist partilerin yönetimindeki Avrupa ülkelerindeki görünümüyle kapitalizmi göklere çıkarmak. Ve bu, tüm varlığını kapitalizm denen sömürü düzenine karşı mücadeleye adamış olan bu uğurda ömrünün yirmi yılı kapitalizmin zindanlarında geçmiş olan, her dizesini Türkiye insanını özgürlüğe kavuşturacak olan sosyalist toplum uğruna mücadelenin esiniyle kaleme almış olan koca Nazım'a sahip çıkılarak yapılıyor.

Sertel'in yazısından ötürü Nazım'ın ruhu şad olmayacaktır, bu kesin.

Yazıda anlatılan Nazım, 1950'de hapisten çıktıktan sonra artık, çoluk çocuğundan başka birşey düşünmeyen, herşeyden elini ayağını çekmeye hazırlanan, kendini kurulu düzene uydurmaya kararlı bir Nazım'dır. Yani emekliliği olmayan devrimcilik mesleğinde Nazım sus pus olup köşesine çekilecektir.

Nazım «en yakın dostu Zekeriyada böyle bir izlenim bırakmak istemiş olabilir ama biz çok iyi biliyoruz ki Nazım örgüt adamlarıyla konuşmalarında bambaşka bir hava içindeydi. Uzun yıllar boyu hapislik, yüreğinde yanan devrim ateşini azıcık olsun küllendirememişti.

Bunu kurulu düzeni savunmakla yükümlü merciler de bildiklerinden, deniz subayı terfii takmış olan Nazım'ı yasaları da çiğneyerek 50 yaşında piyade eri olarak Zara'ya sürmeye kalktılar. Yoksa eğer gerçekten Nazım köşesine çekilecek olsaydı ona dokunmazlardı. Böylesi çok daha işlerine gelirdi.

Dizinin şimdiye kadar çıkan kesiminde Sertel, Nazım'la daha çok Berlin'de, Viyana'da, İsveç ya da Finlandiya'da karşılaşıyor. Yazara göre, Stokholm ya da Viyana gibi yerlerde Nazım, gördüğü bir parçası işçilere de düşen refah ve mutluluk karşısında şaşkın hale gelen köyden büyük kente yeni gelmiş taşralî görünümündedir. Nazım gördüklerini sosyalist ülkelerde «halkın yoksulluğu» ile karşılaştırıyor, kendisini avutmak için bahaneler arıyor, ama boşuna. Kısaca, anlatılan Nazım, İsveç denen, Viyana denen vitrinlerin hayranıdır.

Bize bütün bunlar pek inandırıcı gelmedi. Yazarın kendisini, emperyalist dünyanın vitrini görevini yerine getiren bu sosyal demokrasi cennetlerinin pek etkilediği apaçık. Ama burjuva reformizmi hayranlığını Nazım'la paylaşmaya kalkışması «en yakın arkadaşına» saygısızlıktır. Değil Nazım gibi emperyalizmi tüm yönleriyle kavrayabilecek formasyonda olan bir devrimci, azıcık bilinçlenmiş bir emekçi bile emperyalizmin bu aldatmacasını yutmaz.

Bugün Batı Berlin, tüm Federal Almanya'nın hatta bir ara tüm emperyalist sistemin desteğiyle ayakta duran yapay bir toplumdur. Ama Kurtzfüsterdam'da vitrinleri ne Hamburg'da ne Münih'te hatta ne de Paris ya da Londra'da göremezsin. Viyana'da emperyalist sistemin göz alıcı bir vitrinidir, «Otobüs» filminde seyrettiğimiz Stockholm de. Ama emperyalist sistemin bir de arka bahçesi var. Bengladeş, Pakistan, Hindistan gibi siyah Afrika'nın açlık bölgeleri gibi, Güney ve Orta Amerika'nın faşist dikta altındaki mutsuz ülkeleri gibi. Nazım bu gerçeği herkesten iyi bilirdi. Ona büyük kentte şaşkın taşralı rolünü yakıştırmak ayıptır.

Nazım Sovyetler Birliğinde geçici kıtlık döneminin nedenlerini değerlendirebilecek bilinç-

te bir devrimciydi. O, sosyalizmin nasıl büyük fedakarlıklar pahasına kurulduğunu, İkinci Dünya savaşında nasıl Sovyetler Birliğinin meskûn bölgelerinin düşman işgali altına düştüğünü, ve düşman buraları terkederken nasıl taş taş üstüne bırakmadığını, zaferin nasıl «tırnakla sökülüp koparıldığını» Sovyetlerin nasıl 21 milyon insanı bu savaşta kaybettiğini herkesten iyi bilirdi. O, yazarla ilk buluştuklarında nükleer silahın ABD emperyalistlerinin tekelinde olduğunun ve bu durumun sosyalist ülkeye ne yükümlülükler yüklediğinin de bilincindeydi.

Bağımlı kapitalizmin nimetlerinden bol bol yararlanmış ve rastlantı olarak ömrünün bir döneminde kendisini anti-faşist hareket saflarında bulmuş, ama çağımızın devrimci düşüncesine hiçbir zaman yaklaşmamış bir burjuva aydınının tarihin sert esen rüzgarlarına kapılarak kendisini zor zamanlarda sosyalist toplum içinde bulunca, geride bıraktığı burjuva yaşamına hasret duyması doğaldır. Ama bu küçük duyguları, ömrü hep fırtınalar özlemi içinde zindanlarda geçmiş olan koca Nazım'a yakıştırması, kendisini onunla dertdaş durumunda göstermesi en azından küçük burjuva dar kafalılığıdır.

Sertel sosyalist toplumu karaya bulama gayreti içinde gerçekleri de tahrif etmektedir. Örneğin, Kremlin hastahanesi, hiç değilse 1949 -50 yıllarında hiç de anlatıldığı gibi değildir.

Bu hastahane Kremlin yöresindeydi ama, hiç değilse yapı olarak, hatta bazı aygıtları bakımından, Sovyetlerin en iyi hastahanelerinden daha kötü durumdaydı. Daha o dönemde, sağlık hizmetleri bakımından kapitalist ülkelerde bile örnek olarak gösterilen SSCB'de öyle yepyeni işçi hastahaneleri vardı ki bir çok bakımdan Kremlin hastahanesinden daha iyi durumdaydı. Yazarın buranın özelliği imiş gibi anlattığı konsültasyon yöntemi de bu hastahaneye özgü bir şey değildir. Türkiye'de bile bu yöntem uygulanır. Ülkenin en büyük uzmanları ise tüm hastahanelerin hizmetindedirler. Bunlar gerektiğinde uçakla ülkenin dört bir köşesine, hatta öteki sosyalist ülkelere de ulaştırılır.

Kremlin hastahanesinde yalnızca ileri gelen Sovyet bürokratlarının yatırıldığı, Nazım'ın burada bir istisna olduğu da gerçeğe aykırıdır.

Örneğin 1949-50 yıllarında Yunanistan dağlarında savaşan bir Türk devrimcisi ağır yaralı olarak Kremlin hastahanesinde yatıyor. Kendisini Prof. Michelson gibi, Prof. Verloski gibi dünya ölçüsünde çene cerrahisi uzmanları ameliyat ediyor.

Bu Türk ne ileri gelen bir Sovyet bürokratı dır, ne de Nazım gibi dünya ölçüsünde ünlü bir kişi. Yatırıldığı oda hastahanenin en büyük, en güzel odasıdır. Aynı günlerde yine o hastahaneye ağır hasta olarak yatırılan Sovyetler Birliğinin önde gelen bakanlarından birine ayrılan oda, Türk'e ayrılan odanın dörtte biri büyüklüğündedir.

Yazarın ayrıntı niteliğinde bu gerçekleri bile tahrif ederek sunması onun haklı olabilecek bazı eleştirilerinin de değerini sıfıra indiriyor Nazım ile kendisine «TKP» adını yakıştırmış olan mülteci grubu arasında sürtüşmeler olduğu ve bu adamların Nazım'a hayatı zehir etmek için ellerinden geleni yaptıkları bir gerçek. tir. Ayni biçimde periferi cumhuriyetlerinde olsun bugün Bulgaristan'da olsun zorla asimilasyona yaklaşan bir politika izlendiğinin görüldüğü ve bunun Leninizmin Ulusal sorundaki tezleri ile çeliştiği de doğrudur. Ama bu sorunlar dünya devrimci işçi hareketinin kendi iç sorunlarıdır. Bu sorunlara çözümü herkesten önce sosyalist ülkelerin işçileri, emekçileri getireceklerdir. Burada, sosyalizm düşmanlarının, burjuve reformizmi hayranlarının dıştan maval okumalarının bir değeri olamaz.

DÜZCE'DE BANK-SEN SEÇİMİ YAPILDI

DİSK'e bağlı Bank-Sen Sendikası'nın 2. Bölgeye ait Bolu ili baştemsilciliği seçimini TEP'li aday kazanmıştır.

Proleter devrimciler, emperyalizme, faşizme karşı tüm demokratik güçlerin saf birliği etmesi yolunda olup bittiler yaratmaksızın, tüm sosyalist ve demokratik kuruluşlarla diyalog ve güçbirliğine yönelik çalışmalarda bulunmanın,

Sendika disiplinine ters düşmemek kaydıyla tüm sosyalist görüşlerin rahatça tartışılabileceği bir sendika-içi demokrasinin gerekliliğinin,

Sınıf ve kitle sendikacılığının esaslarından olduğunu öteden beri savunmaktadırlar.

TEP'li adayın seçimi kazanması bu bakımdan olumlu bir gelişmedir.

AYBAR'IN YAZISI ÜZERİNE

ANTİ-KOMÜNİZM BAYRAĞI YENİ ELLERDE

Batı modalarının emperyalist dünya sistemi içinde sömürülen ülke olan Türkiye'de yankı bulmaması olanaksızdır. Bu yanlızca giyim kuşamda, hamburgerden Koka-kolaya kadar çeşitli tüketim maddeleri için böyle değil. Düşünce akımları için de böyle. Öyle adı duyulmuş sağcı politikacılarımız var ki dış politika uzmanı geçinirler ve biricik marifetleri New York Times gazetesi yazarlarının değerlendirmelerini, yorumlarını tümüyle benimseyip bunları Türkiye'nin dış politika çizgisi olarak önermektir. Batıdc işçi sınıfı aristokrasisinin siyasal hareketi olarak ortaya çıkmış olan sosyal-demokrasiyi, böyle bir şeyin pek bulunmadığı Türkiye'de kırk yıllık CHP kendisine örnek aldı. Türkiye solunda da durum pek farklı değil. Çeşitli franksiyonlar şu ya da bu merkezin şablonculuğunu yapmaktadırlar.

Elbette ki dünyadaki akımları izleyeceğiz. Ama şablonculuğun, akım ithalciliğinin marksist yaratıcılıkla asla bağdaşmadığını, kendi ülkemizde devrimci çizgiyi bağımsız ve yaratıcı tutumla bilim ve gerçekler ışığında kendimizin saptamakla yükümlü bulunduğumuzu akıldan çıkarmadan.

ATÜT — AVRUPA KOMÜNİZMİ İLİŞKİSİ

«Avrupa Komünizmi» denen sağ oportünist akım Batıda moda olalı beri, biz bunun Türkiye'ye ithalcisinin kim yada kimler olacağını merak eder dururduk. Mehmet Ali Aybar'ın son olarak «Cumhuriyet»de çıkan (26-30 Ağustos sayıları) yazı serisi bu merakımızı giderdi. Aybar bu akımın ithalciliği görevini üstlenmişe benzer. Batıdaki «Avrupa Komünizmi»nin savunucuları buna sevinirler mi sevinmezler mi bilinmez, ama eğer onlar kendileri ile çelişkiye düşmek istemiyorlarsa Aybar'ın bu girişimini olumsuz karşılamak zorundadırlar. Çünkü iddialarına göre «Avrupa Komünizmi» ancak Batının gelişmiş kapitalist ülkelerine, yerleşmiş bir burjuva demokratizmi geleneği bulunan toplumlara özgü bir şeydir. Ve «sosyalist ülkeler» olsun «üçüncü dünya» ülkeleri olsun böyle bir geleneğe sahip bulunmadıklarından, bu akım onlara göre değildir. Yani bizzat bu batılı savunucularına göre, bir burjuva demokrasisi geleneğine sahip bulunmayan Türkiye için «Avrupa Komünizmi» kel başa şimşir taraktır.

«Avrupa Komünizmi» iç politikada kurulu sömürü düzeni ile uzlaşan bir sağ sapma niteliği gösteriyor. Bu akım dış politikada da bölgeci, proalter enternasyonalizmine ters düşen bir çizgi izliyor. Bu akımın SBKP'nin dayatmalarına karşı bir tepki olduğu ileri sürülüyor. Dayatmalara, doğmatizme ne denli karşı olsak da bunlara karşı tepki sağ sapmayı haklı çıkaramaz.

Arada şunu söyliyelim ki, «Avrupa Komünizmi» ile bundan bir kaç yıl önce gene batıda Asya Tipi Üretim Tarzı üzerine ileri sürülen yorumlar özde birbirinden farklı sonuçlara varmıyor. Sonunda hizmetlerini ABD emperyalizmine sunmuş olan, pişman komünist Wittfogel başta olmak üzere, ATÜT'çüler, sözde Marks'a dayanarak, toplumların kendi iç dinamizmi ile biçim değiştirmesinin yalnızca batı toplumlarına özgü bir şey olduğunu iddia ederler. Yani onlara göre bir üretim tarzından, devrim yoluyla, daha ileri bir üretim tarzına geçmek Batı toplumlarının kârıdır. Doğu toplumları ne yapsalar doğu despotluğundan yakayı kuraramazlar. Doğu toplumları biçim değiştirmiş görünseler de bu toplumlarda gene hep o eski Asya despotluğu hüküm sürer. İddiaları bu. Besbelli ki bu marksizmin Asya tipi üretim tarzı konusunda söylediklerinin tahrifidir.

Marx'ın Asya tipi üretim tarzı üzerine yazdıklarına dayanarak ve devrimci işçi hareketinin deneyimlerini hesaba katmayarak iyi niyetlerle doğu toplumları için özgül bir gelişme yolu çizmeye kalkan bazı aydınlar da sonuç olarak akıntıya karşı kürek çektiler. ATÜT tezlerini do

na 1920-30 larda Bolşevikler olsun, ÇKP olsun «teorik» bakımdan yanlış, politik bakımdan zararlı» bularak terkettiler.

Bir bilim olan marksizm, onun sınıf mücadelesi ve devrimlerin kaçınılmazlığı tezleri, tüm toplumlar için geçerlidir. İki kere iki her yerde dört eder. Wittfogel'lerin açıkça, suret-i haktan gözükerek onunkilere yakın tezleri benimseyen bazılarının üstü örtülü biçimde, savundukları şey önünde sonunda Batı insanının Doğu insanına üstünlüğü efsanesiydi. Bu da Rosenberg'lerin biraz inceltilmiş ırkçı görüşlerine pek ters düşmüyordu. ATÜT akımının yaygınlık kazanmasının emperyalist Batıda özellikle soğuk savaşın kızıştığı yıllara rastlaması üzerinde durulmalıdır.

AVRUPA KOMÜNİZMİ — SOSYAL DEMOKRASİ PARALELİZMİ

ATÜT'çüler, yalnız Batı'da kölelik toplumundan feodal düzene ordan da kapitalizme geçildi, insanlık gerçek sosyalist düzene ancak Batı toplumlarında geçebilir, doğudaki sosyalist toplumlarda gerçek sosyalizm yoktur, anlamında savlar ileri sürüyorlardı. «Avrupa kömünizmi» savunucuları biz dünyanın başka bölgesinde yaşayan insanlardan farklıyız. Biz feodal düzenden burjuva toplumuna geçişi sağlamış ve burjuva parlamenter demokrasisini gerçekleştirmiş, bunun geleneğini kurmuş özel nitelikte toplumlarız. Onun için marksizme evet, ama leninizm bize göre değildir anlamında savlar ileri sürüyorlar. Arada paralellik açık.

«Avrupa Komünizmi»nin ileri sürdüğü savların yüzyılımızın başlarında işçi hareketi içinde ortaya çıkan baştan Bernstein'ların sonra da Kautsky'lerin temsil ettiği ve II. Enternasyonelde eğemen kıldığı sağ oportünist akım ile de birçok bakımdan benzerlikleri var. Öyle ki bugün işçi sınıfı hareketini burjuvazinin kuyruğuna takma işlevini yerine getirmekte olan sosyal-demokrasinin görevli olarak zayıf olduğu Batı Avrupa ülkellerinde bu görevi «Avrupa Komünizmi» yüklenmişe benzer.

BÜROKRASİ SORUNU

Aybar'ın yazısında ne II. Enternasyonal sözcülerine ne de «Avrupa Komünizmi» savu nucularına açıkça atıfta bulunuluyor. Bu akımlarla doğrudan doğruya bağ kurulmuyor. «Avrupa Komünizminin» leninist ilkeleri bırakması sosyalist ülkelere karşı bir tutum benimsemesi olumlu karşılanıyor. Ama yazar bu kadarını yeterli görmüyor. Ona göre Leninist örgütlenme modeli «Sanık sandalyesine oturtulmalıdır», çünkü tüm kötülüklerin kaynağı bu modeldir. Aybar'a göre «Sosyalist ekonomi düzenli bir gelişme içindedir» ama Lenin'in sosyalist topluma dayattığı örgütlenme modeli yüzünden sosyalist ülkelerde bir sosyalist demokrasi kurulamamıştır.. Bu ülkelerde bürokratlar «buyuranlar»dır. Emekçiler de «buyurulanlar». Yazara göre her türlü merkeziyetçilik burjuva toplumuna özgüdür. Sosyalist örgütlenme dikeyine, hiyerarşik değil yatay ve mümkün olduğu kadar başka bir örgütlenme olmalıdır.

Sosyalist kuruluşta bir bürokrat ve teknokrat zümrenin oluşmasını ve bu zümrenin egemen durumuna gelişini, hem de sosyalist ekonominin «Düzenli bir gelişme» içinde olduğu koşullarda yalnızca merkeziyetçi örgütlenme modeline bağlanmanın, tüzük maddelerinin toplumsal gelişmede belirleyici rol oynadıklarını iddia etmenin marksist tahlil olmadığı, bunun felsefi idealizm olduğu besbelli.

Bugün bürokrasi sorununun sosyalist toplumların önüne dikilen bir sorun olduğu açık. Lenin zamanında da, Stalin zamanında da bu böyleydi. Ama bugün bu sorun daha büyük boyutlara ulaşmıştır. Görelı olarak geri bir ülkede sosyalist kuruluşun özgül koşulları sonucu oluşan bürokrat ve teknokrat zümrelerin sosyalist toplum daha ileri bir aşamaya vardığında ayrıcalıklarını korumak amacı ile tutucu bir rol oynadığı görülüyor. Bu sorun Leninizmin demokratik merkeziyetçilik ilkelerinin terk edilmesi ile çözümlenmez. Tersine bu sorunun çözümü bu ilkelerin leninist bir anlayışla eksiksiz uygulanmasındadır. Ve bunu yapacak olan, haklarına sahip çıkan sosyalist ülkelerin emekçileridir, başkası değil. Ve tarih tekerleği ilerici doğrultuda döneceğine göre sosyalist toplum bürokrasi sorununu mutlaka devrimci bir çözüme bağlayacaktır.

«ÖNCÜ PARTİ»

Merkeziyetçi örgütlenmenin kapitalizme özgü olduğu iddiası da yanlıştır. Sosyalist ekonomi ancak merkezi bir plana göre düzenlenebilir. Bu bakımdan merkeziyetçilik sosyalizmde de vardır, hem de plan tüm iktisadi faaliyeti yönlendirdiğinden daha da kapsamlı bir merkeziyetçilik söz konusudur sosyalizmde. Üstelik Aybar'ın önerdiği biçimde demokratik merkeziyetçiliğe aykırı başka siyasal örgütlenme daha çok burjuva partilerine özgü birşeydir.

«Öncü parti», ilkeleri tarih önünde sınav vermiştir. İlk sosyalist devrimi dünyanın altıda birinde böyle bir parti gerçekleştirmiş, ilk sosyalist ülkeyi bu parti kurmuş, ulusal kurtuluş hareketleri önünde geniş ufukları bu örgütlenme biçimini benimsemiş partiler açmış. İkinci Dünya savaşında dünya gericiliğinin başlıca kalelerinin yıkılmasında bu parti başrolü oynamış, bir sosyalist dünya sistemi kurulması ve eski sömürgeciliğin tasfiyesi bu ilkelerle gerçekleşmiştir. Öte yandan leninizmin ilkelerine karşı çıkan sosyal demokrasi de bir sınav vermiş bulunuyor. Etkin olduğu ülkelerde işçi hareketini burjuvazinin kuyruğuna takmakla emperyalist tekellerle bütünleşmekle ve tarihsel sosyalist partilerin sonunda burjuva reformist partiler durumuna düşürmekle.

«Öncü parti» bir savaş örgütüdür. Sınıf savaşında denenmiş ve erdemlerini kanıtlamıştır. Bu konuda son söz seylenmiştir artık sonsuzluğa dek bu «model» değiştirilemez diyen yok Böyle bir sav tarihsel materyalizmin inkârı olur. Elbette ki daha ileri aşamalarda, tarihsel koşullar yeni örgütlenme biçimleri dayatıyorsa gereken değişiklikler yapılabilir. Ama emperyalist dünya sistemi içinde sömürülen ülke Türkiye söz konusu ileri aşamadan henüz çok uzaktır ve Türkiye devrimci işçi hareketi siyasi örgütlenmede demokratik merkeziyetçilik ilkelerinden şaşamaz.

AÇISI YANLIŞTIR

Aybar'ın başlıca yanılgısı, ele aldığı soruna Türkiye devriminin çıkarları açısından bakamamasıdır. Türkiye devrimcileri olarak sorumluluğunu taşıdığımız ülkemizde devrimin çıkarları sosyalist sistemle dayanışmayı emreder. Bu dayanışmayı zedeleyen her tutum ve davranış devrimciliğe ters düşer. Bizim için önde gelen sorun sosyalist ülkelerde sosyalist demokrasinin kusursuz olup olmaması değildir. Sorun sosyalist ülkelerin tüm dünyada ve bu arada bölgemizde de ulusal demokratik güçler ile çıkar birliği içinde dolayısı ile dayanışma durumunda olup olmamasıdır.

Lenin'e işçi sınıfına inançsızlığa kadar varan suçlamaları yönelten, Stalin'in «akıl almaz cinayetlerinden» söz eden, sosyalist ülkeleri emekçisinin sömürüldüğü ve ezildiği dikta rejimleri olarak niteleyen Aybar öte yandan bağnaz Marx'cı görünümünü korumaktadır.

BİR ANI

Biz burada yazarın bağnaz Stalin'ci geçindiği dönemi anımsamadan edemiyoruz. O bu konuda kraldan fazla kralcıydı. Burada bir anıyı nakletmenin gereği var.

Nazım Hikmet 1951 yazında yurt dışına çıkmış, Romanya'da kısa bir süre kaldıktan sonra Moskova'ya gitmişti. Moskova istasyonunda büyük şairi Sovyet yazarları karşılamıştı. Stalin sağdı. Şahıs putlaştırma akımı doruğundaydı. Karşılama törenini Moskova radyosu Türkçe yayınında günlerce verdi. İlk önce Sovyet Yazarları Birliği adına Fadeyev konuştu, Nazım'a «hoşgeldin» dedi. Nazım Türkçe karşılık verdi. Heyecanlıydı. Ve kuşkusuz içtenlikle Stalin'i en aşırı biçimde övdü, «Odur gözlerimin nuru» dedi. İki kez «Babam Stalin» dedi.

Bir duygu adamı olan Nazım'ın o koşullarda kendini içinde bulduğu kavgaya uyarak böyle konuşması bir ölçüde anlayışla karşılanabilir. Stalin'in ölümünde yazdığı ağıt da aynı hava içinde kaleme alınmıştır. Ancak politik bakımdan bu konuşma yanlıştı. Nazım bir bayraktı. İlk kez kendi sesiyle Türkiye halkına hitap etme olanağına kavuşmuştu. Emekçi halkımızın anlıyacağı dilde ona hitap etmekle yükümlüydü, halkımız «Babam Stalin» sözünü anlamazdı.

Değil sıradan bir radyo dinleyicisi, Nazım'ın şiirleri belleğinde olan ona hayranlık duyanlar bile bu konuşmayı yadırgadı.

O günlerde (1951 Ekim'i) bir tanıdığı Mehmet Ali Aybar ile karşılaşıyor. Ve Nazım'ı bu konuşmasından ötürü eleştiriyor. Aybar: «Hazret ne yaptığını bilir» diye Nazım'ı savunuyor. Muhatabı örgütlü eylem için sorumlu bir proleter devrimcisidir. «Stalin'in büyük değerini takdir etmek başka şey, ama Türkiye emekçisine hitap ederken denk getirip onun mücadelesini yönlendirici sözler söylenmeliydi. Burada övgü sözlerinin yeri yoktu» diyor. Aybar karşılık olarak uzun uzun Stalin'in erdemlerini sıralıyor ve Nazım'ın niçin «Babam Stalin», «odur

TÜSTAV

gözlerimin nuru» demekle doğru hareket ettiğini kanıtlamaya uğraşıyor.

Konuşma Sovyet insanının nitelikleri üzerine tartışmaya dönüşüyor, ve bu arada Lenin'in «Ne Yapmalı» adlı yapıtından söz ediliyor. Aybar'ın muhatabı kısa bir süre önce Nouvelles Literaires'de yayınlanmış olan «Sovyet İnsanı» konusundaki yazıyı okumuştur. Yazıda savunulan bazı görüşleri benimsememiştir. O Sovyet insanının da senin benim gibi bir ben-i âdem olduğu inancındadır. Ancak kapitalist sömürü düzeni insanın en kötü yanlarının gelişmesine yardımcı olmaktadır. sosyalist toplumda durum bunun tersidir. Aybar bu görüşe katılmamaktadır. Ona göre Sovyet insanı tüm erdemleri kendisinde birleştirmiş neredeyse doğa-üstü bir yaratıktır. «Ne Yapmalı» kitabı ise siyasal örgütlenme konusunda son sözü söylemiştir.' Elbette ki insan görüş değiştirebilir. Bir gün ak dediğinin sonraları pek o kadar ak olmadığını görebilir. Ama Mehmet Ali Aybar sıradan bir kimse değildi. 1940'lardan beri kamuoyunun önündedir. Böylesine 180 derecelik bir dönüşün nedenlerini halkın önünde uzun uzun açıklamalıdır.

Açıklamalıdır ki kendisini ciddiye alabilelim. Biz kendi hesabımıza Aybar'ın o zamanki bağnaz Stalin'ciliğini de, bağnaz Lenin'ciliğini de pek ciddiye almıyorduk. Kendisi bir hayli geç de olsa Türkiye solunun geniş cephesinde yerini almış bir aydındı, anti-emperyalist ve anti-faşist tutumunu koruduğu sürece kendisine karşı tutumumuz olumlu olmalıydı. Ve öyle oldu.

TİP'İN KADERİ

Onun için 1960'ların başlarında TİP başına getirilmesi söz konusu olunca, öteki adaylara kıyasla kendisini yeğ saydık.

Arada söyliyelim ki, şu TİP'in kötü bir kaderi olduğu açık. Bu partinin yedi yıl genel başlığını yapmış olan kişi gün geliyor anti-Sovyetizmi ve anti-komünizmin bayraktarlığını yapmaya kalkıyor. Aradan zaman geçiyor. İkinci TİP'in üç yıl baş ideologluğunu yapan bir Yalçın Küçük'ün de anti-Sovyetizmde Aybar'dan geri kalmadığına tanık oluyoruz.

Evet' burada Batı'dan esen rüzgarlara yelken açarak, tam bir tanzimatçı zihniyetle anti-Leninizmin bayraktarlığı söz konusudur. Düne kadar bu bayrağı kurulu sömürü düzeninin resmi savunucuları taşırdı. Bugün artık onlar pek etkili olamıyorlar. Bayrağı başka ellere teslim etmenin gereği var. Evet, anti-komünizm bayrağı yeni ellerde.

40 YILLIK FAŞİST DİKTAYA KARŞI

NİKARAGUA HALKININ BÜYÜK DİRENİŞİ

40 yılı aşkın bir süre tek bir ailenin yönetimi altında yaşamış bir halk ve bir ülke Eylül ayı içinde tüm dünya kamu oyunun yakın ilgisini üzerine çekti. İran'la birlikte. Söz konusu ülke Nikaragua'ydı, söz konusu halk da O'nun ezilen ve sömürülen emekçi halkı. 40 yılı aşkın bu ülkeyi yöneten ve bu yoksul halkı inim inim inleten aileye gelince, onu da tanımayan kalmadı: Somoza ailesi.

21 yıl açık işgali altında tuttuğu Nikaragua'nın yeni sömürgecilik yöntemleriyle kendine bağımlılığını sürdürmeyi tezgahlarken A.B.D. emperyalizminin Nikaragua halkının başına bela ettiği Somoza ailesi 1933 yılından beri ülkeyi yönetiyor, kendilerinin ve kendileri gibi işbirlikçi üç-beş ailenin ve elbette büyük patron ABD emperyalizminin hesabına.

En sonunda, Nikaragua halkı bu sömürü ve zulüm düzenine karşı ayaklandı. Ayaklanmanın vurucu ve öncü gücünü Sandinista Gerillaları oluşturuyordu. Gerillalar adlarını, bundan yarım yüzyıl önce A.B.D. emperyalizminin işgaline ve büyük toprak sahiplerine karşı girişilen köylü ayaklanmasının önderi Augusto Sandino'dan alıyorlar.

Nikaragua'da emekçi halkın A.B.D. emperyalizminin işbirlikçisi Somoza yönetimine karşı için için süren direnişi bundan bir süre önce Sandinist gerillalarının Ulusal meclisi basarak

gerçekleştirdikleri başarılı harekatla aktif kitle eylemlerine dönüştü.

Nikaragua'nın tüm aktif ulusal ve demokratik güçleri, Somoza yönetimine karşı geçen Haziran'da bir demokratik cephe oluşturabilmişler. Bu cephe içinde Nikaragua'nın milli liberal burjuvasisi de yerini alıyor. Cephe A.B.D. emperyalizmine ve işbirlikçilerine karşı genel grevin ve aktif kitle eylemlerinin oluşturulmasında önemli bir araç.

Ne var ki, Nikaragua halkının bu direnişi marksist-leninist bir partinin öncülüğünden yoksundu. Marksizm-Leninizme sahip çıksalar da Sandinist Gerillaları bir parti değillerdi. Bu nedenle çeşitli sınıf ve tabakalardan oluşan emekçi halkın birbiri ardına patlak veren kitle eylemlerini yönetmek kolay değildi.

Öte yandan «barış meleği» ve insan haklarının savunucusu olarak takdim edilen resimlerinde her zaman ağzı kulaklarında bir devlet başkanıyla şirin gösterilmeye çalışılan dünya halklarının baş düşmanı A.B.D. emperyalizminin iğrenç yüzü Nikaragua'da bir kez daha ortaya çıktı. Camp David zirvesiyle Orta doğuya sözüm ona barış getirme gayretleri içinde olan A.B.D. emperyalizmi Nikaragua halkının katledilmesinde Somoza ve ordunun hep arkasında oldu. Sırtını bu en saldırgan emperyalist güçlere dayamış bulunan Somoza şimdilik kazanmış görünüyor. Ama sonunun geldiği besbelli. Nikaragua'nın emekçi halkının şanlı direnişi yakın zaferi müjdeledi.

ARJANTİN

Monteneros'un Strateji ve Taktiği

Aşağıda Arjantin'deki anti-faşist hareket içinde önemli bir yeri olan Montenera örgütünün bir sözcüsünün demecini sunuyoruz, ABD emperyalistlerine satılmış operet generallerinin çizmesi altında inleyen Arjantin halkının her türlü demokratik hak ve özgürlüklerinden tüm yoksun bulunduğu açık faşizm koşullarında, Montenera örgütü faşist terör rejimine karşı ülke düzeyine yayılan önemli eylemler koymuştur. Demeci veren Montenera ordusu kumandanı Horaçio Mendizabal örgütünün giriştiği hareketlerde hedef saptarken hangi ölçüleri göz önünde tuttuğunu açıklıyor. Arjantin koşullarında açık faşizme karşı işçi sınıfının siyasi hareketiyle bütünleşmiş silahlı mücadeleden gayri bir yol olamıyacağını savunuyor. Bununla birlikte Mendizabal bir küçük burjuva hareketi olan Peron'cu akıma karşı da olumlu tutum içindedir, ve bu Peron'cu hareket ile olduğu gibi milli burjuvaziyi de içeren bir Ulusal Cephe'nin kuruluşunu ve ülkenin kaderine bu cephenin hükmedişini bugün tek çıkar yol olarak görüyor.

Montenera örgütü sözcüsüne göre silahlı eylem ancak her türlü burjuva demokratik özgürlüğün yok edildiği açık faşizm koşullarında haklı olabilir. Mendizebal ülkede faşizm gerileyip de serbest seçimlerin yapılabileceği koşullara varıldığında silahlarının susacağını söylüyor. Ancak o her olasılığa karşın bir tedbir olarak silahların teslim edilmesinden yana değildir.

Montenera hareketi hakkında ayrıntılı bilgimiz yok. Burada yalnızca bu devrimci örgütün sorumlu sözcüsünün söylediklerivle yetinmek zorundayız. Ancak Güney Amerika'daki anti-faşist iktidarlara karşı direniş hareketlerinde bir süre dikkatleri üzerine çekmiş olan öyle örgütler olmuştur ki bunların söyledikleriyle yaptıkları her zaman birbirini tutmamıştır. Örneğin Uruguay'da Tupamaros hareketi doruğuna vardığı dönemde bu Leninizmin ilkelerinin gerçeklerinin ışığında yaratıcı bir uygulaması gibi görünüyordu. Oysa Tupamaros örgütünün sorumlularının yayınladıkları özeleştirilerden bu örgütün eyleminin çok kez emekçi yığınlardan kopuk sekter ve goşist bir nitelik taşıdığını yani daha önce açıklamış oldukları çizgilerinin tam tersini yapmış olduklarını öğreniyoruz.

Umalım ki aşağıda Mendizabar'ın söylediği doğru sözlerle Montenera örgütünün eylemleri birbirini tutsun ve Arjantin'in tüm anti-faşist güçlerinin birliği bir an önce Videla faşizminin hakkından gelsin.

HORACİO MENDİZABAL ile röportaj:

Horacio Mendizabal Montonera Ordusu kumandanı ve Montonero Partisinin sekreterliğinde üye. Montoneros Arjantin devrimci hareketinin temel gücü ve Mart 1976'da İsabel Peron yönetiminin devrilmesinden sonra başa gelen askeri cuntanın sürdürdüğü işkence ve silahlı direnişi yok etme kampanyasına karşı direnebilen tek örgüttür.

Mendizabal 33 yaşında olmasına rağmen geniş bir illegal silahlı mücadele tecrübesi var. 1969'dan 1973'e general Ongania liderliğindeki askeri diktatörlüğün düşmesine neden olan çatışmalara aktif olarak katıldı. İsabel Peron yönetiminin sağa kayışından hemen önce ve yığınların devrimci dinamiği ile yeniden örgütlenen karşı-devrimci güçler arasındaki çatışma yeni bir darbeyi haber veriyordu. Bu sırada Mendizabal Montenero ordusunun hazırlıklarına giriştı. Toplumsal ve siyasal olayların kızışmasıyla gerçek bir gizli savaş durumuna gelindi.

1975'te tutuklanan Medizabal, kaçmayı başardı ve illegaliteye geçti, o zamandan beri Buenos Aires rejimi için ilk elde "yok edilecek adamlar"dan biri oldu. Afrique-Asie'ye verdiği aşağıdaki demeçte Monteneros'ların şimdiye dek karşı-devrimci saldırılara nasıl karşı koyabildiğini anlatıyor.

A.A.: Monteneros'lar sadece Arjantinlilerin futbolu sevmelerinden ve Mundial 78 kupasının başarısını görmek istediklerinden değil, ama aynı zamanda hiçbir şeyin dize getiremiyeceği bir halkın güçlü direnişini bütün dünya görecek diye Dünya Kupasının boykotuna karşı çıktılar. Sizin imzanızı taşıyan ve Dünya Kupası maçları süresince askeri hedeflerinizi belirten Montenera ordusunun 1 no.lu bildirisi bu şekilde.

Horacio Mendizabal: 1977 Kasımında Montenero Partisinden Dünya Kupasındaki kampanyayla ilgili direktifler aldık. Geçen Marta kadar yurdun çeşitli yörelerinde çalışan askeri birliklerimize bunları ulaştırmayı başardık. Öyle ki Kupa maçlarının yapıldığı 9 ve 25 Haziran arasında en azından 16 askeri eylem koyduk. "En azından" diyorum, çünkü yurdun her bölgesine dağılmış bütün birliklerden gelen bilgileri toplamak için zaman gerekiyor. Sanıyoruz ki otuz askeri operasyon Dünya Kupası sırasında hedefine ulaşmıştır.

Bölgesel askeri birliklerin dışında Dünya Kupası için özel bir bölük oluşturduk. Amacımız bizi yokettiğini iddia eden yönetime sert bir yalanlama getirmekti. Böylece hiç kimsenin farkına varmamazlık edemiyeceği fakat Kupanın gerçekleşmesine zarar getirmeyen parlak eylemler gerçekleştirdik.

Uyulması çok güç şartlar! Zira en büyük etkiyi yapabilecek eylemler elbette ki Kupa'ya yönelik olanlardı. Böylece resmi binalara saldırmayı düşündük. Özel birliklere gelince onlar yeni aldığımız bir silahı denediler "R.P.G.-7" tipinde bir roketatar. Tekerleksiz silahların en modernlerinden, kullanmak ise çocuk oyuncağı. Bu bizim ateş gücümüze dev bir artış sağladı. Silahın menzili üç yüz dörtyüz metre kadar, fakat biz onu aşağı yukarı yüzyirmi metreden kullandık. Bu sayede "Casa de Gobierno" (Devlet Başkanının konutu) Ordu Kumandanlığı merkezi, Denizcilik Okulu, Yüksek Harp okulu, Federal Polis Okulu, Ordu İstihbarat servisi hedeflerine ulaştık. Bu hedefler Buenos Aires'in merkezindedirler.

A.A. — Ama Batı basınında bu operasyonlardan pek az sözedildi.

H.M. — Arjantinde, hele başkentte olanları gizlemek olanaksızdı. Herkes hedeflerdeki zararı kendi gözleriyle görebilirdi. Latin Amerika basını eylemimizin çok sözünü etti. Ancak, özellikle, Avrupa basını sessiz kaldı. Bizi ilgilendiren yön ise hedeflerin yüzde yüz vurulmuş olmasıdır.

A.A. — Bu demektir ki, Kupa sonrası için daha hassas hedeflere ulaşmayı düşünebilirsiniz.

H.M. — Şimdi, halkın karşı-saldırısına hazırlıyoruz. 1976 ağustosundan beri, basına gizli bir röportajda belirttik ki, düşman yıldırım savaş stratejisini uyguluyor, bizi çembere alıp çarçabuk yok etmek için. Düşman, kendisine 1977 sonuna kadar süre tanımıştı. Biz, daha o zaman, olayların umdukları gibi gelişmiyeceğini, "stratejik an"ı kaçıracaklarını söylemiştik. Düşmanı yıpratıcı bir çok eylemi içeren halk savaşı çizgimizi gereğince başardık. Ayrıca her yerde yeniden yükselen halkın mücadelesine tanık olmaktayız. Demek ki bir yandan halk direnişinin siyasal başarıları, öte yandan da askeri başarılar var.

Tabii ki, nufusun çoğunluğunun şehirlerde yaşadığı Arjantin'in şartlarında, bizden değişik şartlarda kurtarılmış bölgeler yaratarak mücadele eden kurtuluş hareketlerinde olduğu gibi sonuçlara varamayız. Ordumuz bir şehir ordusudur. Kendimizi toplar, zırhlı arabalar ve bu cinsten diğer ağır silahlarla donatmamız söz konusu değildir. Amacımız kitlenin mücadelesine askeri bakımdan destek olmaktır.

A.A. — Askeri operasyonlarınızın amaçlarını saplamak için ne yapıyorsunuz, Ölçütleriniz nelerdir?

H.M. — Özü, askeri birliklerimizin siyasal ölçütler doğrultusunda hareket etmeleri; fabrika ve işçi hayatı ile sürekli ilişki içinde olmalarıdır.

Buna göre, kitlelere yukardan bakan bir tavrımız olduğu söylenebilir. Bu da kitle mücadelesinin dışında değil de içinde olduğumuzu unutmak olur.

Zaten askeri mücadele ancak siyasal mücadele olanakları tıkandıktan sonra düşünülmesi gereken bir mücadele biçimidir.

A.A. — Peki ama siyasi mücadelenin tıkandığı sonucuna nasıl varıyorsunuz?

H.M. — Ülkenin kuzeyindeki bir tekstil fabrikası örneğini ele alıyorum. Geçen yıl, yönetim, çok önemli stoklar biriktirmişti ve bu yüzden de şirketin lokantası vb. sendikal hakları kaldırarak çalışanları kışkırtıyordu. Sonraki adım işçileri onbeş gün işten uzak tutacak olan lokavt olacaktı. Patronlar, Cunta tarafından emirlerine verilmiş baskı unsurlarına güveniyorlardı. Fabrikadaki militanlarımız, duvarlarda birdenbire "Yetişin Monteneros'lar" biçiminde duvar yazıları belirdiğini bildirdiler.

Gittik, tüm personelle yapılan bir toplantı sırasında stokları yakma kararı alındı ve bu, bir kitle hareketiyle gerçekleştirildi. Fabrika müdürlerinden birini stok depolarına götürdük ve onu sorumluluklarıyla başbaşa bıraktık. Yönetim gerfledi.

A.A. — Sık sık polis kuvvetlerine de saldırıyorsunuz. Acaba burada gerçek sorumlularla basit emir kullarını karıştırmak gibi bir değerlendirme hatası yok mu?

H.M. — Halk Arjantin'de polisten nefret eder. Polisler fakir mahallelerde yoğunluktadırlar. İnsanlara sürekli kabalık gösterir ve hakaret ederler. Darbenin hemen ertesinde en büyük sorunları onlar yarattı bize. Her mahalledeki politik olarak aktif elemanları tanıyorlardı; yaşlı peronist militanların nerede oturduklarını biliyorlardı. Sonradan gelen geniş tutuklamalarda belirleyici rol oynadılar. Karşı-saldırıya geçmek gerekiyordu. Ve sertçe vurduk. Sonuç olumluydu polis baskısı geriledi, polis birlikleri arasında bir istifa dalgası yayıldı, öylesine ki ordu, halka saldırmak gibi alçakça bir işe zorlandı, halbuki komutanları onu şehir gerillasının yokedilişine saklamak istiyorlardı.

Tabii ki bu, halkın direnişine o anda ağır darbeler indirdi. Ancak ordu bunun bedelini Cuntanın bugünkü bölünmesini sağlayan bir yıpranmayla ödedi.

A.A.: — Dünya Kupası sırasında sürdürülen eylemlerin başarısıyla, halkın bir karşı-saldırısının olanaklı duruma geldiğini söylediniz. Bu ne biçim alabilir? Zira sanıyoruz ki orduya karşı tam bir askeri zafer söz konusu değildir.

H.M. — Elbette ki bu söz konusu değil. Unutmamak gerekir ki siyasal zaferler askeri zaferlerden üstündür. Halkımızın engin bir mücadele deneyimi var. Düşman çok güçlü olduğu zaman ona cepheden saldırılmaması gerektiğini halkımız bilir. Halk çeşitli eylemler için yöreler ve semtler düzeyinde örgütleniyor.

Bu, ülke sathına dağılmış bir mücadeledir. Askeri direniş de, düşman saldırısının yoğun olduğu bu ilk dönemde benzer özellikler taşımalıdır. Yığınların mücadelesini destekleyen sayısız yıpratma eylemleri olarak belirmektedir bu direniş.

Yığınların karşı-saldırısı güçlenirken düşmanın saldırı gücü yavaş yavaş tükenmeye yüz tuttu. Her fabrikada işçiler mücadele ettikçe yaratılan koşullar ortada hazır olmamızı gerektiriyordu. Böylelikledir ki bir yıl içinde altı yüz kadar yerel mücadeleye silahlı destek eylemi yapılabildi.

Ama kitlelerin gücü yoğunlaştıkça, bizim de, yeni duruma bağlı olarak, başka askeri hedeflere yönelmemiz gerekiyor. Bu durumda askeri gücümüzü yoğunlaştırarak, ateş gücümüzü arttırarak yığınların itici gücüne uymamız gerekiyor.

A.A. — Peki ama bu neye varacak?

H.M. — Ne olacağını kimse bilemez... Belki sonuç seçim olur 1973'de olduğu gibi. Her şeye karşın gelişmeye devam edeceğiz. Eğer başkaldırma durumu oluşursa -ancak biz yabancı devrim modellerinden esinlenmeyi kendi kendimize yasaklıyoruz- Montenera Ordusu kitlelerin askeri yönetimini üstlenecektir. Ancak bu durumda düşmanın silahlı kuvvetlerinin bağrında zorunlu olarak bölünme olacaktır. Zaten hedefimiz Arjantin Ordusunu yıkmak olacaktır.

Seçime gidildiğini varsayarsak 1973-1974 de yaptığımız gibi silahları bırakmıyacağız. Halkın siyasi özgürlüklerinin her kaldırılışında silahlarımıza ihtiyacımız oluyor. Bu özgürlükler ve olanaklar varken silahları sadece susturuyuruz, ama onları teslim etmiyeceğiz.

A.A. — Diktatörlüğe karşı verdiğiniz mücadelede hangi toplumsal güçler harekete geçirilmeye elverişlidir?

H.M. — İşçi sınıfı yalnız kendisi için bir iktidar isteyemez. Halk Cephesini oluşturan diğer kesimlerle ittifak yapmalı, bunlar küçük-burjuvazi, küçük tüccarlar ve küçük çiftçilerdir. Bu Arjantin'de tarihsel olarak bir siyasal örgütlenme ortaya koyar: Peronist hareket bir bütün olarak halk cephesinin çıkarlarını savunuyor, Devrimci Parti (Montenera Partisi) ise işçi sınıfının çıkarlarını savunuyor.

Ama, "halk Cephesi" de bugün için tek başına iktidarı ele geçiremez. İttifakları genişletmek gerekir. Peron'un "ulus kampı" diye adlandırdığı Arjantin toplumunun tüm anti-emperyalist güçlerini birleştiren cepheyi oluşturabilmek için öncü ve yönetici rolünden vazgeçmeden ulusal şirketlerin şefleri, ulusal kapitalistlerle uyuşulmalıdır. Bu ittifakların hayata geçiriliş süreci Ulusal Kurtuluş Cephesinin oluşumu dediğimiz şeydir.

"Afrique - Asie"
Sayı : 167

Kıbrıs sorunu üzerine

1974 yazında Türk Silahlı Kuvvetleri Kıbrıs'a ilk çıkarmayı yaptıkları zama ndurum şöyleydi: Atina'da Yunan halkına kan kusturan bir faşist cunta iktidardaydı bu cunta 1967 yılında CİA'nin tezgahladığı bir faşist darbe ile başa geçirilmişti. Arada cunta bileşiminde yer alan bazı kişiler değişmiş ama cunta faşist niteliğini korunmuvtu. ABD emperyalizmi başa geçirdiği Atina cuntasına ayakta tutmak için elinden geleni yapıyordu. Ve cunta emperyalizmin bu desteği olmasa birgün bile iktidarda kalamaz.

Atina'da faşist bir yönetimin başta bulunması Kıbrıs Rum'ları arasında olumsuz etkiler yapmış ve Enosici eğilimler bir hayli zayıflamıştı. Dahası var Girit adasında bile önemsenmesi gereken bir ayrılıkçı akı mortaya çıkmıştı. Girit'lilerin önemli bir kesimi biz Atina'dan yanlızca jandarma zulmü ve faşizm gördük. Kendi başımıza kalırsak çok daha demokratik yönetim kurarız demeye başlamışlardı. Hatta Girit dağlarında ayrılıkçı gerilla birliklerinin bile yer yer görüldüğü yolunda haberler vardı.

Bu gibi gelişmeler, özellikle Makarios'un üçüncü dünya yanlısı bir politika izlemesi ve Atina ile arasına gitikçe daha geniş mesaeler koyması bir yandan, iktisadi durumun gittikçe kötülemesi öte yandan Atina cuntasının durumunu sarsmıştı. ABD emperyalizmi cuntayı güçlendirmek için birşeyler yapmalıydı işte bu koşullarda Samson'un faşist darbesi tezgahlandı.

Darbe başarılı olsaydı Washington bir taşla üç kuş vurmuş olacaktı. Samson'un Kıbrıs'ta yönetimi ele geçirmesi ile Amerikalıların durmadan mızıkçılık eden bir kişi olarak gördükleri Makarios'un hesabı görülecek, ona rağmen Enosis fiilen gerçekleştirilmiş olacaktı. Bu bir. Atina'da cuntanın durumu güçlendirilmiş olacaktı bu iki. Türkiye'de haşhaş ekimi sorununda olduğu gibi Amerika'lılara karşı ufak tefek direnmelerde bulunan CHP-MSP koalisyonu Enosis olup bittisi karşısında küçınılmaz olarak iktidardan düşecek ve onun yerini Amerikanın daha dişine göre bir hükümet geçecekti. Bu da üç.

Amerikanın engellemesine rağmen gerçekleştirilen Türk çıkartması bu oyunu bozdu. ABD ipitistçizlıandoutrcekö-,Egpu

Bağımsız Türkiye ve Emekçi içte bu düşüncelerle ilk çıkartma karşısında olumlu tutum benimsenmiştir. Çıkartma olmasaydı emperyalizmin bir numaralı planı Samson darbesinin başrıya ulaşması ile, Enosisin fiilen gerçekleşmesi ile uygulanmış olacaktı. NATO'nun güney kanadı Ankara ve Atina'daki faşist yada faşizan hükümetlerin sarmaş dolaş olmaları ile güçlü durumunu koruyacaktı. Bundan da yararlanan Orta Doğu halkları ve Sosyalist ülkeler değil, emperyalizm olacaktı. İlk çıkarma karşısında olumlu

tutumumuzda hemen hemen tüm yunan solu bizimle birlikti

İlk çıkartmanın sonuçları bilinmektedir: Atina cuntası düşmüş Kıbrıs'ta Makarios yönetiminde demokratik iktidar varlığını korumuş, Ecevit iktidarı her zamankinden daha güçlü bir duruma gelmiş NATO'nun güney kanadında önemli bir çatlak meydana gelmiştir.

Bütün bunlar anti- emperyalist ve anti-faşist davanın yararına gelişmelerdir. Ancak emperyalizmin bir tek planı yok, yedek planlarıda var. ABD emperyalizmi ve müttefikleri bir numaralı plan başarısızlığa uğrayınca iki numaralı planı uyguladılar ve bunda başarı saladılar. Ecevit hükümeti büyük bir aymazlık içinde kendisine uzatılan oltadaki yemi ısırdı ve ikinci Kıbrıs harekatını başlattı. «Barış Harekatı» fiilen bir istila harekatına dönüştü ikiyüzbin Rum yurtlarından kovuldu adanın güneyinde mülteci durumuna sürüklendi. Kıbrıs'ın Türk bölgesinde kurulan yönetimin faşist niteliğini bugün artık basın ayrıntıları ile ifşa etmektedir. Kıbrıs'ta uzun süre Türk yönetimi mostralık bir yönetim bimuştur. Asıl iktidar Kenan Coygün (Kemal Coşkun) gibi MHP eğiliminde geçmişleri karanlık adamların elinde idi. Bugünde MHP'li faşistler adada kilit noktaları ellerinde tutmaktadırlar. Kıbrıs Türkiye'de cinayet işlemiş olan komandoların barındıkları yatak görevini yerine getirmektedir. Adada faşist komondo eğitim kapmları kurulmuştur. Yani kurtarıldığı iddia edilen Kıbrıs'ın Türk halkı Samson faşizminden kaçarken Türkeş faşizminin ağına yakalanmıştır.

İşte bütün bunlardan ötürü kardeş Yunan halkı ile aramızdaki gerginlik doruğa çıkmış, demokratik dünya kamuoyu önünde Türkiye tecrit edilmiş ve sonuç olarak Türkiye emperyalizme her zamankinden daha bağımlı duruma düşürülmüştür. Kıbrı politikamızı saptarken bu gerçekleri göz önünde tutmak zorundayız.

Ecevit ifşa ediyor

Başbakan Ecevit bir demecinde Türkiye solunun saflarına sızmış olan «Emperyalizm ile uzlaşanları» ifşa etti.

«Maocu» diye nitelendirdiği gurubun «Kapitalist emperyalizm» ile uzlaştıklarını söyledi ve ekledi: «Kiminin bilinçli olarak, kiminin bilinç altı bir teslimiyetçilik ile seçtiğ bu uzlaşmacılık, onların yerli ve yabancı bazı sağ çevrelerce el altından korunarak yaşama ve bir ölçüde de gelişme olanağına kavuşturdu.» Bu tam da Pekincilerin kontr- gerillaya ve MHP'ye karşı cepheden saldırıya geçtikleri bir anda oluyor.

Pekin şu anda ABD ile fiilen ittifak durumda olduğuna göre bizim Pekinciler de tubet. Ama ABD ile tam bir uzlaşmacılık politikası güden Ecevit'in başkalarını aynı şeyle suçlaması bize tuhaf geliyor.

Ecevit'in soldan çok merkezi ve sağı tanıması gerek. Sağda hiç mi emperyalizmle uzlaşan yok? Ama nedense o konuda sus pus. Kontr -gerilla konusunda olduğu gibi.

EMEKÇİ YAYINLARI

TKP'NİN TARİHSEL KONUMU

SOLDA BİRLİK İÇİU
T.E.P. 1. KONGRESİ

ISTEME ADRESİ: TİCARETHANE SK. 12/7-A
SULTANAHMET - İSTANBUL

114. YILDÖNÜMÜNDE

Birinci Enternasyonal

28 Eylül 1978, Birinci Enternasyonalin kuruluşunun 114. yıl dönümüdür. Yani, Birinci Enternasyonal bundan tam 114 yıl önce 28 Eylül 1864 tarihinde kurulmuştu. Birinci enternasyonalin, bilimsel sosyalizmin gelişmesine, Dünya proletaryasının örgütlü mücadelesinin yoğunlaşmasına ve çeşitli ulusların işçi sınıfları arasındaki dayanışma ruhunun ve kaderbirliğinin pratikte somutlanmasına katkıları düşünülecek olursa, 28 Eylül 1864 tarihinin unutulmazlığının anlamı kavranır.

«Enternasyonal İşçi Kuruluşu» adını taşıyan Birinci Enternasyonalin gerçekleşebilmesi için çeşitli girişimleri içeren uzun sürekli bir mücadele gerekti. Daha önce «Eşitlikçiler Birliği» ve «Komünistler Birliği» gibi örgütler aynı amaçla kurulmuşlardı.

Gerçekten adına layık bir Enternasyonalin, işlevinin son derece büyük önemini daha işin başında kavrayan Marks ve Engels, böyle bir Enternasyonalin gerçekleşmesi için gereken uzun süreli mücadeleyi usanmadan verdiler ve başardılar. 28 Eylül 1864'de Londra'da İngiliz, Fransız, İtalyan, Irlanda ve Alman işçileri temsilcilerinin katılmasıyla yapılan bir toplantıda kurulan Birinci Enternasyonalin açılış söylevinin metni ve tüzük bizzat Marks tarafından hazırlanmıştır.

Marks tarafından hazırlanan açılış söylevinin metni, proleter enternasyonalizminin, gereğini ve anlamını açıklaması bakımından çok önemli bir metindir. Bu tarihsel belgeden buraya bir cümle aktaralım.

«İşçilerin kurtuluşu yalnızca yerel ve milli bir mesele değildir; aksine bu konu bütün uygar ulusları ilgilendirir. Zira çözümü onların pratik ve teorik işbirliğine bağlıdır.»

Bu sözler proleter enternasyonalizminin niçin marksizmin temel ilkelerinden biri olduğunu yeterince açıklar; çünkü enternasyonalizm dünya proletaryasının kurtuluşunun temel koşullarından biridir. Bu nedenle proleter enternasyonalizmini, pratikde uygulanması gereken bu temel ilkeyi, benimsemiyen, yada ona uygun davranmayan bir sosyalist hareket ya da parti nin, marksistliği (sosyalistliği) eksiktir, sakattır.

Marks'ın ve Engels'in kurulması için büyük emek harcadıkları Birinci Enternasyonal 1873 yılına değin sürdü. Yani 9 yıl. Bu arada 5 kongre 2 konferans yaptı. 1865'de Belçika hükümetinin yasaklaması üzerine Brüksel yerine Londra'da 1866'da Cenevrede, 1867'de Lozan'da, 1868'de Brüksel'de, 1869'da Bale'de 1871'de Londra'da 1872'de Lahey'de. Bakunin taraftarlarının ayrılıkçı tutumu, Birinci Enternasyonalin sonunu hazırladı. Lahey kongresi, ayrılığın önüne geçmek için Enternasyonalin merkezinin Londra'dan Newyork'a naklini kararlaştırdı. Bu da Enternasyonalin sonu demekti.

Öte yandan Enternasyonalin dağılmasını zorlayan en büyük etken de Avrupa'da işçi sınıfı hareketinin hızla gelişip büyümesi, daha geniş kapsamlı bir duruma yükselmesi oldu. İşçi sınıfı hareketinin kazandığı yeni boyutlar I. Enternasyonalin dar çerçevesine sığmıyordu. İşçi sınıfı hareketinin yeni gereksinmelerinin gerektirdiği yeni atılımlar onun bu çerçevesini kırmak zorunda kaldı.

Bununla birlikte,, Birinci Enternasyonal, yeni oluşturulmakta olan bilimsel sosyalizmin gelişmesinde ve Brodonculuk, Bakunincilik vb. gibi, akımlara karşı mücadelede önemli bir rol oynadı. İşçi sınıfı hareketindeki bu küçük burjuva zararlı akımların geriletilmesinde, bilimsel sosyalizmin işçi sınıfı hareketi içinde egemen duruma yükseltilmesinde çok önemli bir işlevi yerine getirerek, tarihsel görevini yaptı.

Birinci enternasyonal dağılır dağılmaz hemen işçi sınıfı hareketinin yeni kazandığı boyutları kapsayacak biçiminde ikinci bir enternasyonalin örgütlenmesi için yapılan girişimler, işçi sınıfının siyasal hareketi açısından enternasyolist dayanışma ve mücadeleye, bilimsel sosyalizmin ne denli önem verdiğinin kanıtıdır.

Bugün, yani uluslararası işçi sınıfı hareketinin önemli bölünmelere uğradığı günümüzde proleter enternasyonalizmi daha bir önem kazanıyor. Bilimsel sosyalizmin bu temel ilkesine sahip çıkmak ve gereklerini yerine getirmek, uluslararası işçi sınıfı hareketinin bu bölünmüşlüğü içinde taraflardan, birini tutarak diğerine sövmekle değil, bağımsız ve yaratıcı tutumla ve tüm proletarya partileri arasında kardeşlik havasının yeniden eseceğine yürekten inanarak yapıcı bir biçimde tarafların doğru ve yanlış yanlarını görerek hareket etmekle olur.